

Předkládaná práce si klade za cíl představit Eurojust jako orgán Evropské unie působící v justiční spolupráce ve věcech trestních. Mým záměrem není pouhý popis této instituce, ale na příkladu Eurojustu jsem chtěl ukázat, jak postupuje výstavba unijní instituce od politického rozhodnutí hlav států na zasedání Evropské rady až po realizaci projektu. Z toho důvodu bylo nutno kombinovat výklad z hlediska časové posloupnosti s výkladem systematickým.

Eurojust je produktem intenzivní snahy EU o zlepšení justiční spolupráce v trestních věcech nejen zdokonalováním jejich jednotlivých forem, ale i praktickými (víceméně technickými) opatřeními. V kapitole 4. se zabývám rozdílem mezi justiční a policejní spoluprací. Na úvod postačí velmi jednoduché konstatování, že policejní spolupráce má svoji dlouhou historii². V mnohém je policejní spolupráce operativnější a rychlejší. V rámci policejní spolupráce byly poprvé ustaveny funkce styčných důstojníků při jednotlivých ambasádách. Justiční spolupráce jako by se rozvíjela pomaleji. Mnohdy využívala služeb policejní spolupráce (např. v případě potřeby rychlé komunikace). Průlomem ve vývoji justiční spolupráce bylo dozajista vytvoření možnosti vysílat styčné soudce (prokurátory) do jiných zemí.³ Mnohé země v čele s Francií této možnosti využívají.

---

¹ V českém překladu Rozhodnutí o zřízení Eurojust se hovoří o „Evropské jednotce pro soudní spolupráci.“ Dle mého názoru se jedná o špatný překlad anglického „judicial“ do češtiny. Překládat „judicial“ v této souvislosti jako soudní je v případě Eurojust značně omezující a nevystihuje podstatu věci. Zejména by pak mohlo docházet k nežádoucímu výkladu, že se jedná pouze o soudní spolupráci. Činnost Eurojust spadá naopak z velké většiny do přípravného řízení trestního.

² Za mezník v policejní spolupráci lze považovat zřízení Interpolu v roce 1923 a v současnosti sdružuje 186 států.

³ Společný postup Rady o výměně styčných soudců za účelem zlepšení justiční spolupráce mezi členskými státy Evropské Unie, úřední věstník L 105, 27.4.1996, str. 1-2

Dalším průlomem bylo stanovení možnosti přímého styku mezi jednotlivými justičními orgány.⁴ Přímý právní styk je dozajista dobrá myšlenka, která však ve složitějších případech naráží na problém komunikační bariéry způsobené různorodostí jazyků v EU.

V institucionální rovině nelze opominout zřízení Evropské justiční sítě⁵, která je založena na myšlence přímého kontaktu mezi jednotlivými kontaktními body z různých členských států. Spolupráce kontaktních bodů má sloužit k urychlení spolupráce a odstraňování překážek v konkrétních případech justiční spolupráce v trestních věcech.

Eurojust je logickým pokračováním rozvoje justiční spolupráce v trestních věcech. Velice zjednodušeně si lze Eurojust představit jako permanentní sbor styčných soudců (prokurátorů), kteří svojí činností přispívají k usnadňování, urychlování a koordinaci mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech.

Eurojust jako unijní orgán není něco vzdáleného, ale naopak představuje velice důležitý prvek europeizace trestního práva. Prvotně měl Eurojust plnit roli facilitátora a koordinátora mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech, v průběhu času mu však byly přidávány další pravomoci. Toto postupné rozšiřování pravomocí se v důsledku dotýká právního řádu každého členského státu. Eurojust prozatím působí v rámci tzv. mezivládní spolupráce, jeho pravomoci se však rozšiřují a některé náznaky, jako například volání po exekutivních pravomocích, ukazují, že chce být velice dobře připraven na případné sloučení tří unijních pilířů v jeden.

V druhé rovině jsem chtěl představit Eurojust z hlediska jeho praktické využitelnosti pro národní systémy justiční spolupráce. Proto popisuji, jak je možno služeb Eurojustu využít. Eurojust a systém národního práva nejsou dva

---

⁴ Schengenská prováděcí úmluva, čl. 53 odst. 1, úř. věstník L 239, 22.9.2000, str. 19

⁵ Společný postup o vytvoření Evropské justiční sítě, úř. věstník č. L 191/4-7, 7.7.1998

oddělené světy, ale jsou to dva navzájem se ovlivňující se systémy. Eurojust ovlivňuje národní právo a tím ho europeizuje. Národní právo naproti tomu svojí interakcí, která má v případě spolupráce veskrze praktický charakter, ovlivňuje Eurojust, naznačuje mu, kde je potřeba jeho intervence za účelem zkvalitnění mezinárodní spolupráce a tím vlastně dává Eurojustu náměty na další rozšiřování jeho pravomocí.

Konečně nechci Eurojust představit jako něco perfektního, ideálního, ale snažím se o co nejobektivnější zhodnocení této instituce. Snažím se poukázat na nedostatky a navrhnout možné způsoby jejich řešení.